

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ В УКРАЇНІ

В основі державного регулювання діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій лежить вибір між дохідністю і ризиком таких інвестицій, а діючий інструментарій НБУ спрямований на обмеження їхньої ризиковості та розширення самостійності банків в оцінюванні та управлінні ризиками. Зазначене обґрунтовує необхідність формування комплексної системи управління ризиками на макрорівні, ідентифікації процесів і пов'язаних із ними ризиків, оцінці прийнятого рівня для кожного з ризиків.

Аналіз стану та динаміки фінансових інвестицій комерційних банків демонструє, що незважаючи на суттєве зростання інвестиційного портфеля комерційних банків за останні роки, він усе ще значно поступається кредитному. При цьому банки продовжують надавати перевагу борговим цінним паперам, насамперед державним облігаціям і депозитним сертифікатам НБУ, які залишаються значно привабливішими для банків порівняно з цінними паперами корпоративного сектора. Це засвідчує необхідність імплементації диференційованих підходів до державного регулювання фінансових інвестицій з огляду на сферу їх вкладень, зокрема стимулювання інвестування реального сектору економіки.

З огляду на перспективи розвитку банківських операцій з цінними паперами важливо застосовувати в українських умовах окремих методів податкового стимулювання інвестицій в акції (зокрема, встановлення пільг з оподаткування й резервування для окремих складових портфеля цінних паперів), щоб забезпечити потрібну мотивацію для розвитку саме інвестиційної складової в портфелях комерційних банків. Так, можна запропонувати наступний механізм податкового стимулювання інвестицій, зокрема:

- 1) повне або часткове звільнення роздрібних інвесторів від оподаткування доходів на акції у складі податку на прибуток, що формується акціями;
- 2) надання податкового кредиту на оплату податків на вказані доходи;
- 3) введення пільгових ставок податку на прибуток для професійних учасників ринку цінних паперів, що був сформований за операціями з фізичними особами-резидентами;
- 4) забезпечення рівності в умовах оподаткування для традиційних банківських продуктів і цінних паперів;
- 5) застосування зниженої податкової ставки для заохочення довгострокових інвестицій в акції, не спекулятивних прямих інвестицій, інвестицій у певні види акцій тощо.

Вимогою часу стала необхідність проведення банками диверсифікації вкладень у цінні папери (за терміном погашення, географією випуску, типом

зобов'язань та емітентами) і проведення стрес-тестування (оцінки потенційної дії на фінансовий стан банку низки заданих змін у факторах ризику).

Актуалізується питання щодо створення в Україні мегарегулятора фінансових ринків. У цьому контексті важливо збереження регулятивних функцій НБУ в банківській системі, тоді як Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, має концентруватися на регулюванні інших учасників фінансового ринку, таких як страхові, інвестиційні, лізингові, факторингові компанії, пайові інвестиційні фонди, недержавні пенсійні фонди тощо.

Література:

1. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні /О.Д.Вовчак. – Л.: Новий Світ – 2000, 2005. – 644 с.

2. Пшик Б.І. Фінансові інвестиції банків: Навч. пос. /За ред.. Б.І.Пшика. – К.: УБС НБУ, 2008. – 194 с.

Юлія КНИШ

*аспірант кафедри банківського менеджменту
та обліку, ТНЕУ*

КОНСОЛІДАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ

Консолідаційні процеси в банківській сфері України ще не набули значних масштабів, проте, не можна, з огляду на світовий досвід, ігнорувати їх вплив на стійкість вітчизняної банківської системи. Саме процес консолідації капіталів є важливим інструментом підвищення стійкості банківської системи в цілому та окремого банку зокрема, потреба в якому вже об'єктивно назріла в Україні.

Найбільш важливими аргументами на користь формування висококонсолідованої банківської системи в Україні є такі:

– більше можливостей для одержання позик на міжнародних ринках (великі банки порівняно з дрібними мають, за інших рівних умов, додаткову й досить істотну конкурентну перевагу щодо одержання позик на міжнародних ринках, оскільки іноземні кредитори приймають рішення щодо надання ресурсів з урахуванням частки конкретного банку в банківській системі);

– більше можливостей щодо підтримки з боку центрального банку (одним із критеріїв ідентифікації системної банківської кризи в країні є перетинання часткою недіючих активів у їх загальному обсязі межі в 10 %, тому центральний банк буде докладати зусиль;

– стійкість до банківських криз;